ПРОМОВА

проф. д-р. Лариси Дідковської,
Ректорки Українського Вільного Університету
з нагоди 80-річчя діяльності УВУ в Мюнхені.

Сьогодні, перебуваючи у цих стінах Старої Ратуші, у серці нашого міста-господаря Мюнхена, ми відзначаємо не просто ювілей. Ми вшановуємо 80 років незламності духу, інтелектуальної свободи та віри в Україну, якій не змогли завадити жодні кордони чи режими.

Вісім десятиліть тому, восени 1945 року, після важкого шляху з Праги та випробувань війни, Український Вільний Університет знайшов прихисток і новий початок саме тут, у Баварії. Ми щиро вдячні за це Міністерству освіти і культури Баварії, Мерії міста Мюнхен, Державній канцелярії міністра-президента та йому особисто. А також за підтримку УВУ українській греко-католицькій церкві в особі Блаженного Патріарха Йосипа Сліпого та римо-католицькій церкві в особі кардинала Фаульхабера, його Святості Папі Римському Бенедикту XVI та королівській родині Віттельсбахів, які в різні часи надавали гуманітарну та матеріальну підтримку на потреби УВУ. А в часи російсько-української війни ми особливо відчули всебічну допомогу в наданні приміщень для університету від компанії MEAG/Munich RE та Вищої школи філософії, представник якої присутній на нашому ювілеї — проф., др. Патрік Цоль.

Ми завжди пам'ятаємо, що становлення університету в Мюнхені стало можливим завдяки дозволу військової адміністрації Сполучених Штатів Америки в окупаційній зоні. Ми висловлюємо глибоку вдячність Америці за цю життєво важливу підтримку в перші, найскладніші роки, а також за її сприяння розвитку вільної української науки.

Це було відродження надії для тисяч українців, які опинилися на роздоріжжі. Для них УВУ став рятівним островом знань, де вони могли відновити свою гідність, отримати освіту та підготуватися до нового життя в діаспорі.

Ми пам'ятаємо і вклоняємося тим поколінням, які, попри відсутність власної держави та перебування у вигнанні, продовжували плекати українську науку, культуру та мову. Вони зробили УВУ маяком вільної думки, що світив у найтемніші часи. Ця місія «університету в екзилі» сформувала нашу унікальну ідентичність і стала основою для нашої роботи й сьогодні. Пропоную хвилиною мовчання віддати шану світлої пам'яті членам нашої професорської колегії, які відійшли у вічність за минулий рік: колишньому ректору УВУ професору Леоніду Рудницькому, професору Радославу Жуку, та професорці Любі Жук. Їхній внесок у розвиток УВУ та української науки є неоціненним. Світла їм пам'ять.

80-річний шлях УВУ в Мюнхені — це історія не лише ідей, а й видатних особистостей, чия праця забезпечувала незламність Університету.

Насамперед гідні, талановиті та віддані українській ідентичності понад тисячу студентів університету, які випустилися за цей час, чисельна професорсько-викладацька колегія, ректори: професор Іван Мірчук, професор Юрій Панейко, професор Володимир Янів, професор Іван Мигул, присутня в залі професорка Марія Пришляк та інші. Декани: професорка Наталія Полонська-Василенко, професор Дмитро Дорошенко, присутня в залі професорка Мирослава Антонович та багато інших викладачів, членів Сенату УВУ.

Зі словами особливої подяки ми звертаємося до присутньої тут моєї попередниці, проф., д-р Марії Пришляк, яка обіймала посаду ректорки Українського Вільного Університету протягом 9 років, з 2016 по 2024 рік. Під її мудрим і далекоглядним керівництвом УВУ не просто зберіг свою місію, а сформував своє сучасне обличчя як важливого академічного та культурного центру. Пані ректор Пришляк сформувала стратегії, спрямовані на оновлення навчальних програм, зміцнення партнерських зв'язків з європейськими університетами та активну міжнародну інтеграцію УВУ. Завдяки її лідерству Університет досягнув фінансової стабільності, забезпечивши залучення міжнародних грантів та розвиток інфраструктури. Особливо цінним є її внесок у сприяння культурній дипломатії та гуманітарній допомозі, що стало ключовим для неперервності нашої місії в умовах війни в Україні. Її невтомна праця і стратегічне мислення дали УВУ змогу відповідати на найбільш актуальні суспільно-політичні виклики.

Ми хочемо віддати шану присутній тут пані Ірені Спєх. Вона не просто викладач і адміністратор УВУ, вона — тиха, витончена місіонерка українського духу. Це людина, яка все своє життя присвятила поширенню української літератури світом. Саме завдяки їй німецькомовний читач отримав золоті сторінки нашої культурної дипломатії — переклади творів Шевченка, Франка, Антонича, Лесі Українки, Стуса, Костенко та інших видатних українських авторів.

Ще один безцінний скарб УВУ — це унікальні документи його архіву — осередку опору та правди, з колекціями історій вигнанців та вчених, рукописів митрополита Шептицького, матеріалів з таборів переміщених осіб, котрим тривалий час опікувалась Іванка Ребет, колишня бібліотекарка університету, яка понад 20 років транслювала правду про Україну, будучи дикторкою радіо "Свобода" в Мюнхені.

В другій частині нашого вечора відбудеться вручення дипломів почесних докторів — нагород за служіння цінносттям свободи, демократії, єдності та гідності під час Dies Academicus.

Ми урочисто присвоюємо почесні докторати двом видатним особистостям:

Представнику України — Його Блаженству, Блаженнішому Святославу Шевчуку, Главі Української Греко-Католицької Церкви. Ми високо цінуємо його

внесок у консолідацію українського суспільства, слово правди й миру, яке звучить у світі на захист України, а також невтомну гуманітарну та просвітницьку діяльність. Для нашого Університету особливо значущим є те, що у його служінні ми бачимо продовження великої традиції, започаткованої такими духовними постатями, як Патріарх Йосип Сліпий, чиє ім'я нерозривно пов'язане і з історією УГКЦ, і з історією Українського Вільного Університету.

Представниці Німеччини — пані Д-ру Марі-Аґнес Штрак-Ціммерманн, депутатці Європейського Парламенту, голові Комітету з питань безпеки та оборони. Її активна, принципова та рішуча підтримка України перед обличчям повномасштабного російського вторгнення є прикладом справжнього європейського лідерства. Ми відзначаємо не лише її зусилля щодо зміцнення європейської безпеки та постачання необхідної зброї, але й її непохитну позицію на шляху до вступу України в ЄС. Вона демонструє, що свобода Європи захищається зараз на українській землі.

Сьогодні, коли Україна знову мужньо бореться за своє існування, найбільша наша вдячність українській Державі та мужнім Збройним Силам України, які героїчно відстоюють право на Свободу, цінності демократії, незалежності та моралі для всього цивілізованого світу.

А УВУ знову стає важливим інтелектуальним фронтом, працює над тим, щоб зберегти науковий потенціал і навчає нове покоління лідерів, за що низький уклін теперішній адміністрації та команді УВУ: канцлеру Дмитру Шевченку, доктору Лілії Бондаренко, доктору Роману Тютенку, завідувачу бібліотекою та архівом Івану Заріцькому, багаторічному дораднику Дітеру Ріппелю, славному студентству університету та його викладачам.

Вдячність лідерам і будівничим Університету сьогодення!

Я щиро дякую обербурґомістру Дітеру Райтеру за його почесний патронат та постійну підтримку. Дякую нашим партнерам, меценатам і друзям за те, що Ви вірили в нас протягом цих десятиліть. Без вашої підтримки це світло не змогло б світити так яскраво.

Вісімдесят років — це довга історія, але наша місія залишається незмінною: служити Україні та її майбутньому, утверджуючи силу знань, свободи та правди.

З нагоди нашого ювілею та Dies Academicus, я щиро запрошую вас продовжити цю важливу місію разом!

Дякую за вашу увагу! Слава Україні!

23 жовтня 2025 року